

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola:
Jihočeská univerzita v Českých
Budějovicích

Katedra: Ústav bohemistiky FF JU

Datum odevzdání posudku: 18. 8. 2023

Autor/ka: **Bc. Soňa Urbánková**

Aprobace: AJL-ČJL/uSŠ

Vedoucí diplomové práce: _

Mgr. Veronika Faktorová, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Mezi pověstí a románem. Bílá paní jako folklórní a literární motiv (téma)

Soňa Urbánková se ve své práci *Mezi pověstí a románem. Bílá paní jako folklórní a literární motiv* metodologicky inspirovala monografií *Mokře chodí v suše* (2018) Pavla Šidáka, věnované postavě s podobně širokým folklórním i literárním zázemím – vodníkovi. Motivem Šidákovy práce bylo zjištění, že zájem folkloristiky o danou postavu a její pojetí byl vždy značný, zatímco v literární vědě taková reflexe doposud chyběla. Tento nepoměr lze vztáhnout i na téma Soni Urbánkové. Také bílá paní je předmětem badatelů na poli lidové slovesnosti, resp. české i obecně komparatistické folkloristiky již dlouhou dobu, zatímco literární věda jí věnovala jen omezenou pozornost. Z perspektivy folkloristiky je tak možné se opřít o řadu autorit, jejichž výzkumy spadají hluboko do minulosti (zásadním příspěvkem k tématu je kupříkladu studie Franka Wollmana *Pověst o bílé paní v tradicích českého lidu* z roku 1912), v případě literární vědy takové opory chybí. Autorka tedy podnikla průzkum dosud neprobádané oblasti.

Její práce vychází z široké pramenné základny folklorních i uměleckých textů různých žánrů od romantismu po postmodernu. Svou pozornost přitom zaměřila jednak na transfer látky mezi lidovou slovesností a beletrií, jednak na to, jak byla daná látka v moderní literatuře 19. a 20. století dále rozvíjena a modifikována. Autorka doložila, že látka hojně obsazuje oblasti poezie, prózy i dramatu. V závěrečné kapitole se pokusila i o její průzkum v oblasti filmu a výtvarného umění. Tento exkurz by mohl být rozšířen i o hudbu – bílá paní se stala

například látkou opery F. A. Boieldieua, objevuje se v populární hudbě aj. Oceňuji rovněž kapitolu *Bílá paní v evropském kontextu* poukazující na nadnárodní přesah látky. Postava bílé paní je zde ve stopách knihy Martina Nodla *Středověký mýtus o Meluzíně a rodová pověst Lucemburků* (2007) interpretována jako analogie zakladatelské mytologické figury lucemburského rodu.

Autorce se podařilo téma vytěžit materiálově a s jistými mezerami i interpretačně. V zásadě však doložila, že beletrie těžící ze sledované látky od samých počátků pevně tkvěla ve folklórní tradici. Její reflexe však byla různě silná. Jednotlivá díla oscilovala mezi věrností legendistické verzi a pozměňováním a domýšlením této tradice. V případě literatury 19. století se autorce zdařilo doložit i to, jak látka podléhala různým literárním diskursům: analyzovaná díla ukazují romantické, parnasistní i realistické pojetí bílé paní. Tato literárněhistorická kontextualizace bohužel v dílech 20. století chybí. Není ale například historický román Zdeňky Bezděkové *Bílá paní* (1979) typickým příkladem normalizační únikové a nekonfliktní prózy, tj. režimem povolované až vítané literatury? Jaký model proti tomu představuje román Edy Kriseové z roku 2001? Mohli bychom jej označit za prototyp komerčně úspěšné, populární četby 21. století, jíž mimo jiné reprezentuje i historický román s feministickým přesahem (u Kriseové vystupuje Perchta jako silná ženská hrdinka odporující dobovým společenským konvencím)? Mohla by být kniha Pavla Bryczce *Bílá paní na hlídání* (2010) interpretována jako postmoderní hra, která narušuje žánrová pravidla? Kniha je sice určena dětskému čtenáři, zároveň ale atakuje i čtenáře dospělého, když tematizuje různé aspekty života současné rodiny. V podobném duchu by bylo možné pokračovat, děl vhodných k takovým úvahám nabízí práce Soni Urbánkové celou řadu a je škoda, že v některých případech autorka ulpěla jen na převyprávění děje a deskripci hlavních postav.

Práce je bez výrazných jazykových a stylistických chyb. Určité nedostatky nalezneme v seznamu literatury – některé tituly nejsou vyznačeny kurzivou, slučují se primární zdroje se sekundárními, objevují se nadbytečné údaje apod.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

.....
podpis vedoucí diplomové práce

V Českých Budějovicích, dne 18. 8. 2023

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	Nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------